

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

5TE ÅRG.

DEN 31 JULI 1904.

N⁰ 44

Återgifvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: Christian Aspelin. — En norsk kulturhistorisk insats. — "Poeten" af Allan Wide. — Riksmuseets senaste förvärf. — Zorns' "Chicagogentleman". — Pasteur-monumentet. — Albert Edelfelt. — Anton Tschschow. †. — Konungaparet i Norge. — Nordiska Fiskeriförbundet. — En bild från krigsskådeplatsen. — Tusen bönestygn. — I mötestider. — Konung Oscars norska lustjakt "Svalan". — Från Kajsar Wilhelms besök i Norge. — H. S. Lövenskiöld. — Två zoologiska märkesmän. — Carl Forsstrand. — En banbrytare. — Veckans porträttgalleri. — Småbruk som barnhem. — Svenska mosskulturföreningens årsmöte.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI. GÖTEBORG. 1904.

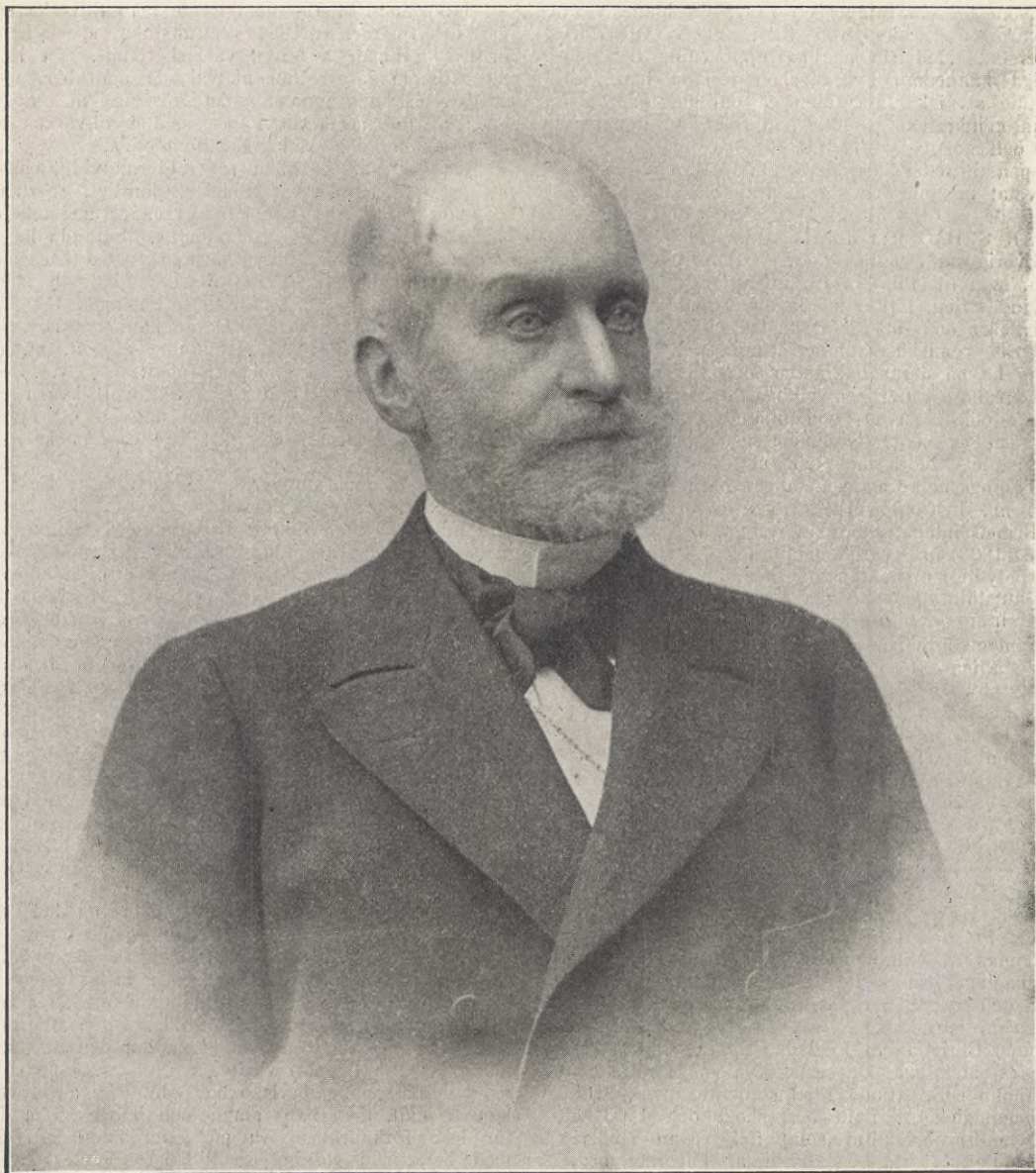

Foto. Florman, Stockholm.

CHRISTIAN ASPELIN.
BRUKSÄGARE.

Klode: Kem. A.-U. Bengt Silfversparre, Skåne-Gbg.

CHRISTIAN ASPELIN.

Det fanns en tid, då det var enkelt nog att vara chef på ett stort svenskt järnbruk. Snart sagdt all världens land behöfde det svenska stångjärnet, och brukspatronerna hos oss hade endast att i lugn och ro mottaga de beställningar, som ständigt ingingo. Det berättas också, om de stora brukspatronerna icke ville smida, om de icke förtjänade en riksdaler banko hammarslaget!

Men tiderna förändras. På många håll i utlandet lärde man sig själf tillverka godt järn och gjorde sig allt mera oberoende af det svenska stångjärnet. Det blef nödvändigt att här hemma förädla varan och frambringa färdiga produkter, som alltid hade marknad så väl i utlandet som i Sverige. Ett nytt, stort steg måste tagas i den svenska järnindustrien.

En man, som mer än de flesta bidragit till, att den svenska järnindustrien allt fortfarande, oakadt alla förändringar i världsindustrien och världs-handeln, står på en utomordentligt hög ståndpunkt och liksom fordom intager en rangplats bland våra exportvaror är brukspatron CHRISTIAN ASPELIN å Fagersta. Med sin snabba uppfattning och sin grundliga kännedom i branschen förstod han, att det gällde att icke låta tiden gå om sig, och med en ovanlig ihärdighet skydde han och skyr han inga mödor och kostnader för att försöka nya metoder, och uppnå tillfredsställande resultat. Han har också alltid vetat att omgifva sig med de bästa fackmän. Sålunda är nu till exempel hr Axel Wahlberg — se HVAR 8 DAG n:r 10, IV årgången — anställd som öfveringeniör å Fagersta. I lång tid har hr Aspelin, som till fullo insett, att vetenskapen måste stödja industrien, låtit anställa omfattande undersökningar å järn och stål för att fastställa det inflytande som deras kemiska sammansättning och olika behandling ha på deras hållfasthet och så vidare, och härigenom ha synnerligen viktiga resultat uppnått. Man har också på in- och utländska expositioner fått del af dessa undersökningsresultat beträffande Fagerstaställets hållbarhet och af de vetenskapliga undersökningarne rörande metallens hårdhet i allmänhet m. m., hvarom verkets förre öfveringeniör hr S. J. Brinell inlagt utmärkt förtjänst, och till exempel vid 1900 års världsutställning i Paris väckte dessa betydlig uppmärksamhet bland fackmännen. Fagerstautställningen ansågs där vara bland de förnämsta inom den metallurgiska afdelningen. Vid Stockholmsutställningen 1897 såg man ju också Fagerstas ståtliga exposition och Aspelin erhöi då järnkontorets stora guldmedalj samt blef kommandör med stora korset af Vasaorden.

Äldste kände stamfadern för släkten Aspelin var guldsmeden Jonas Aspelin i Ystad, som lefde i midten af 1700-talet. Sonen Thomas Anders var grosshandlare i Stockholm och brukspatron; han ägde Dävö i Västmanland m. m. Dennes son Thomas, född 1803, död 1877, likaledes grosshandlare och brukspatron, inköpte det gamla Västmanlandsbruket Fagersta, som erhöi sina första privilegier 1601. Det ligger mycket naturskönt vid Strömsholms kanal i Vestanfors socken och gamla Norbergs bergslag.

Thomas Aspelin, som var gift med den vackra och behagliga Jeanna Peterson, hade fem barn, tre döttrar och två söner, hvaraf dock den ene dog i sin späda barndom.

Sonen Christian är född den 29 juli 1830. Han genomgick åtskilliga klasser i Nya elementarskolan i Stockholm samt aflade 1850 studentexamen. 1855—56 genomgick A. Falu bergsskola och 1858—59 Utlunda landtbruksinstitut samt fick redan i början af 1860-talet öfvertaga skötseln af Fagersta bruk.

Se här i korthet hvad Christian Aspelin uträttat å Fagersta och härigenom för den svenska järnhand-teringen i stort sedt!

Fagersta var, att börja med, endast ett vanligt stångjärnsbruk med Lancashirehårdar och vatten-

hammare, men har sedermera utvecklats till ett fullt tidsenligt järnverk med ånghammare, som tillverkar järn- och stålmanufaktur af en mängd olika slag. I flere år på 1860-talet var Fagersta, utom Sandviken, det enda järnverk, som lyckades vinna så godt resultat af den sedermera epokgörande Bessemermetoden — om hvars utveckling Göransson hade så stor förtjänst — att dess tillverkning till större delen kunde baseras på den nya färskningsmetoden. Och att man på Fagersta uppnådde så lyckade resultat berodde, som sagdt, på de ändamålsenliga förbättringar och de stora ekonomiska uppoffringar, som A. gjorde med klar blick på framtiden. Produkten blef också allmänt erkänd, och i slutet af 1860-talet kunde A. använda den till sådant, hvartill blott det bästa materialet anses tillräckligt godt. När de nya Remingtongevären vid den tiden skulle tillverkas, erhöi han också beställning på så många gevärspipor, som kunde medhinnas vid de för denna fabrikation särskildt anlagda verkstäderna.

I början af 1870-talet började man tillverka sågblad och fjedrar, år 1884 ståltrådslinor, specialiteter, för hvilka Fagersta blifvit världsberömdt. På 1890-talet tillkom fabrikation af valsade ståtuber, velpiped- och kalldragna ångpanner, m. m. Större delen af det utmärkta Fagerstastället tillverkas numera genom den s. k. Martinmetoden.

Klart är, att de olika verkstäderna vid Fagersta under årens lopp vuxit alldeles ofantligt. Sedan i början af 1860-talet har i nybyggnader nedlagts ett kapital af omkring 5½ millioner kr. Sålunda ha tid efter annan anlagts, utom masugnar med bessemerverk, martinstälverk, flere valsverk för stål, stångjärn, tuber och plåt, träddrageri, linslageri för järntrådslinor, sågbladsverkstad, ånghammarverk med flere ånghammare för nedsmidning af göt, m. m., tubdrageri för kalldragnad af tuber, o. s. v. Dessutom finnas gjuteri och mek. verkstad, kvarn och såg. Och för ett par år sedan anlades ett storartadt valsverk i samband med två väldiga kraftstationer för elektrisk kraft.

Fagersta med underlydande egendomar förvandlades 1873 till ett aktiebolag med ett kapital af 2½ mill. kr., men tillhör fortfarande Aspelinska familjen. Bolaget äger bl. a. Fagersta järnverk samt Vestanfors masugnar och bessemerverk. Malmerna tagas dels från de grufvor i Norberg, i hvilka bolaget är delägare, dels från grufvor å brukets egen mark. Vid Semla finnes ett större turbinverk med elektrisk kraftöfverföring till Fagersta och till dessa grufvor.

Några siffror lämna en klar inblick i den storartade utveckling, som Fagersta undergått sedan början af 1860-talet. De årliga arbetslönerna utgjorde då 93,300 kr., i början af 1900-talet 850,000 kr. Malmbrytningen var vid den förre tiden 2,800 ton, vid den senare tidpunkten 34,800. Tillverkningen af stål, smidesjärn och manufaktur resp. 1,372 och 12,000 ton; försäljningssumman för samtliga fabri-kater 215,000 och 3,150,000 kr.

Fagerstas arbetarbostäder bilda en hel liten stad med gator och kvarter. Antalet personer, som bo i bolagets hus, har från 1860-talets början vuxit från 800 till omkring 3,100, och antalet husrum från 250 till öfver 1,100. Förhållandet mellan arbets-gifvaren och arbetarne har alltid varit synnerligen godt. En god man, en gentleman, har den anspråkslöse Christian Aspelin varit i alla dagar, i med- och motgång lika. Ty förvisso har ödet icke alltid varit honom blidt, men hans sinne- och hjärtelag ha därför icke förändrats. Nu på ålderdomen kan han med berättigad stolthet se tillbaka på ett lifsverk, som uppskattas af hela den civiliserade världens fackmän. Och man kan endast önska, att Fagerstas chef, spänstig och arbetsduglig som han fortfarande är, ännu i många år skall få lefva och ha hälsan, fosterlandet till gagn.

EN NORSK KULTURHISTORISK INSATS.
 GUDBRANDSDALSMUSEET ÖPPNAS ÅTER, VIDGADT OCH NYORDNADT.
 Efter fotografier af N. Skarpmoen, Kristiania.

VY FRÅN MAIHAUGEN.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre, Stilm—Öbg.

De för resande i Gudbrandsdalen säkert bekanta,
 af tandläkare Sandvig gjorda kulturhistoriska samlin-

garna på Maihaugen vid Lillehammer, hvilka för trenne
 år sedan öfvergingo i händerna på "Selskabet for Byens

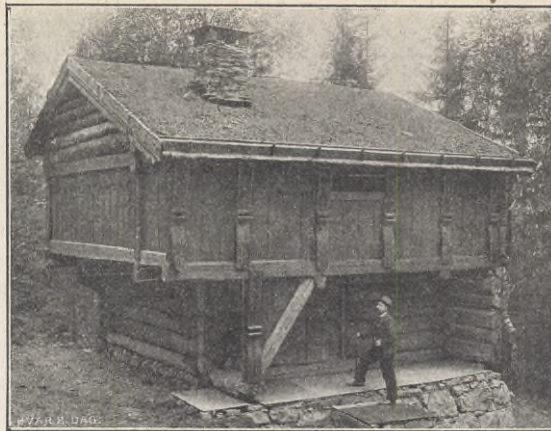
INTERIÖR FRÅN KAPTENSGÅRDEN.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre, Stilm—Öbg.

Vel" i samma stad, hafva nu efter en grundlig omgestaltning och högst betydlig utvidgning ånyo högtidligen öppnats. Invigningsfestligheterna ägde rum i början af denna månad, gynnade af ett strålande sommarväder och under stor tillslutning af i eller för saken intresserade.

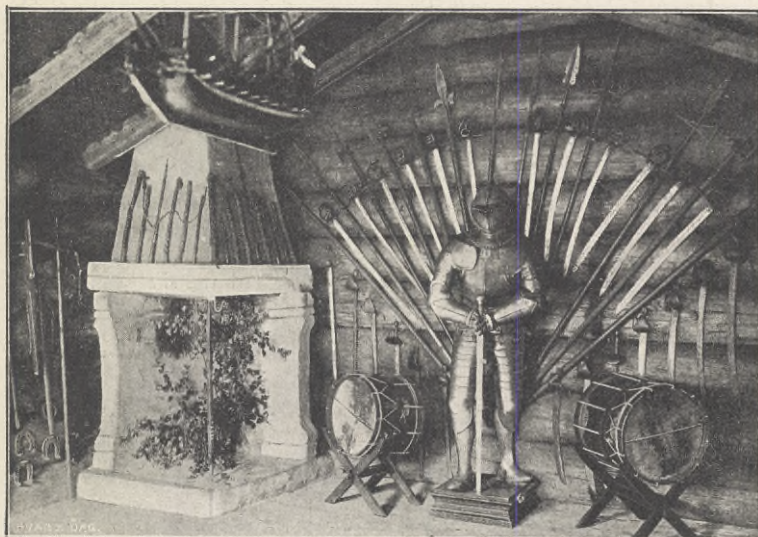
Det är prof. Yngvar Nielsen som tagit initiativet till att samlingarna, "Gudbrandsdals-museet", utvidgats till det omfång de nu äga. Och efter honom hafva en hel rad af Norges förnämsta namn understödt saken, såsom ett företag af nationell betydelse. Herr Sandvig är fortfarande den som är ledaren och själen i det hela.

Grupperade omkring ett litet speglande tjärn med skogen alldeles bakom och med den härligaste utsikt öfver Lillehammer, Mjösen och Gudbrandsdalen, ligga här ett tiotal stugor, som, sammanförda

PER GYNTS STUGA.

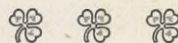
Kliché: Bengt Sjöforsparre.

INTERIÖR FRÅN PER GYNTS STUGA.

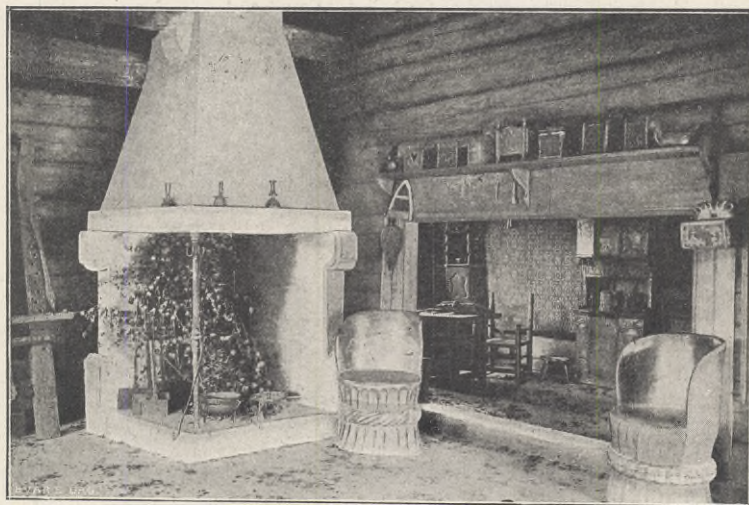
Kliché: Bengt Sjöforsparre.

Äfven om inga "vilde dyr" gå omkring och vändas i burar här och hvar i skogsbrynet för att "re-presentera", torde man ändock kunna beteckna detta sällsynt vackert belägna museum, hvars omgestaltning i stor skala säkert kräft stora och många offer, som ett norskt Skansen. Och liksom invånarna i Lillehammer varit idel offervillighet och intresse för sitt museum, komma nog de många, som årligen dragas till Gudbrandsdalens härligheter icke att försumma att ägna en raststund åt det Gudbrandsdalen som varit.

från olika delar af Gudbrandsdalen, gifva en levande inblick i hur man under längesedan gångna tider byggde och bodde i dalen. Här är Prästegaarden från reformationstiden och Kapteinsgaarden, Kapellet invigt 1459, och Røgovnstuen från Romsdalen. Litet afsides inne i skogen ligger Per Gynts stuga af väldiga timmerstockar. Längre bort vid tjärnet följa Hjältarstuen från 1550 och midt emot denna Søkrestuen från 1650, och ännu flera.

I stugorna äro kulturhistoriskt belysande samlingar uppställda, som inåt komplettera den bild, som stugorna i yttre afseende gifvit.

INTERIÖR FRÅN EN AF BONDGÅRDARNE.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

INTERIÖR FRAN PRÄSTGARDEN.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Olufsson'ska stam.—Ödg

»POETEN».

Skiss för HVAR 8 DAG af Allan Wide.

Hvem fanns väl i den lilla staden, som ej kände »Poeten»? Hvem hade ej sett den välbekanta figuren — i grönskiftande, trådsliten rock och tillbucklad slokhatt — som med händerna i byxfickorna och grubblande, inåtvänd blick kom slinkande om gathörnen? Eller hört honom på stadens lilla rökiga kafé diskutera vetenskapliga eller sociala frågor med hvem han fick fatt i — eller på arbetareföreningens lokal eller goodtemplarnes fester hålla föredrag eller deklamera vers. Eller ännu hellre och ännu oftare — hvem hade ej sett »Poeten», med hatten på nacken, dimmig blick och litet sludrande mål, på torget eller i något gathörn hålla tal för en skock jublande och fnittrande gatpojkar? Ty sådan förekom »Poeten» oftast, och då var han allra roligast, tyckte gatpojkarne — då brukade han i melankolisk ton tala om, hvilken stor man han egentligen varit ämnad till, och hur högt han i själfva verket stod öfver mängden — och då vågade gatpojkarne skoja med honom, hvilket de aldrig tordes, då han var nykter.

Karl Brattberg hette han egentligen — men det namnet användes sällan — eller »kandidat Brattberg», som han själf titulerade sig. Ty den titeln hade han rättighet till, tyckte han — låt vara att han inte tagit någon examen, men han hade legat i Uppsala i nära tio års tid — hur många »kandidater» hade han inte under den tiden kunnat taga — om han bara velat! Men se, Kalle Brattberg hade högre vyer än en tarflig filosofie kandidat — den titeln kunde ju hvilken dumbom som helst förvärfa sig — men han — han skulle bli poet! Han låg inte vid universitetet för några lumpna examinas skull, hvad betydde sådana i det stora hela — »nej allmänbildningen, ser ni, gossar, det är hufvudsaken», brukade han säga. Och allmänbildning hade han fått, om man fick tro honom själf, mer än de flesta. Det fanns, som han sade, knappt någon kunskap, som han icke åtminstone läppjat på.

Men när så Kalle Brattberg förvärfvat sig tillräcklig allmänbildning — eller när hans kredit var så uttömd, att han ej längre kunde få vigma en tolfskilling ens — hvilket man nu vill säga — så

hade han begifvit sig ut i världen, och efter många och skiftande öden hade han hamnat här i staden. Och här hade han blifvit stadens »Poet». Det var han, som skref verserna vid hvarje notabelt dödsfall — han, som skref de fosterländska dikterna på hvarje historisk bemärkelsedag — han, som skref verserna vid hvarje bröllop och barndop, förlöfning och silfverbröllop och åt hvarje förälskad yngling, som ville offra ett par kronor till en versifierad hyllning åt sin utvalda, då han själf ej kunde åstadkomma den.

En kall februaridag satt »Poeten» ensam hemma på sitt rum. Det var ett ödsligt och otrefligt vindrum och därtill oeldadt och kallt. Det var för tillfället ovanligt svår ebb i kassan, så att »Poeten» hade ingen ved att elda med — ja, han hade heller inte ätit en bit mat i dag. Han kände dock knappast någon hunger eller köld där han satt framför det rankiga skrifbordet — hans ögon strålade, och den insjunkna munnen log, under det pännan flög fram öfver papperet — nu var det färdigt — hans härliga poem! Han lutade sig tillbaka i stolen och genomläste det — det var poesi detta — det var ej för ro skull han kallades »Poeten»! Och dock, hvad visste människorna egentligen om hans diktning — ännu! Alla dessa små bitar, han skrifvit i tidningarne och privat — han fnyste föraktligt — tillfällighetsdikter, blott och bart — hvad vore väl de emot hvad som skulle komma! Då — då skulle det bli annat af — bara hans stora verk blef färdigt.

Detta var »Poetens» stora hemlighet — en hemlighet, som han burit på i många år, och som han aldrig med ett ord förrädt, ej ens då ruset gjorde honom som mest meddelsam.

Det var det stora diktverket han skulle skriva — det som skulle göra honom till en ryktbar man. Ständigt och jämt var det i hans tankar — alltid drömde han därom sofvande och vakande. Ack, han hade det ju allaredan färdigt — det vill säga i hufvudet — skrifvet hade han ingenting mer än inledningsdikten »Till henne» — ja, så skulle den heta, och så skulle hon förstå, att alltsammans var

meningen till henne, icke blott den lilla inledande dikten utan hela samlingen — allt var till henne. »Poeten» log drömmande — ja, genom dessa dikter var det han skulle tala till henne — tala ord, som han aldrig i verkligheten vågat säga. Han utmålade för sig, hur han skulle skicka henne boken — tänkte sig, hur hon skulle läsa den och i och med detsamma också läsa sig in i hans innersta. Och så skulle hon förstå honom, lära känna honom och se, att han ej blott var den stackars fattige »Poeten» utan en verklig diktare med en hel värld af tankar och känslor inom sig. Och så skulle hon älska honom — hur vore det möjligt annat? När »Poeten» kom till denna tanke, som alltid utgjorde slutpunkten, genomlades han af en känsla af lycksalighet — ack, hvad den stackars »Poeten» skulle bli lycklig — bara boken blef färdig!

Det knackade på dörren. »Poeten» spratt till, vaknade ur sina drömmar och hasade sig långsamt till dörren och öppnade. Det var barberaren, som bodde på nedre botten. Han var mycket röd och andruten efter den häftiga gången i trapporna och hade tydlig brådtom. Efter att ha hälsat framförde han utan omsvep sitt ärende — se, det var Lovisa i morgon, och Lovisa hette »hon», och nu tänkte han fråga, om »Poeten» ville skriva ihop några rader åt honom — något vackert skulle det vara förstås — och om kärlek — om han ville titta ner med det, när det blef färdigt, så skulle han få några kronor. Och innan »Poeten» hann svara ett ord, var han redan sin väg igen.

»Poeten» återvände långsamt till skrifbordet. Han fick väl försöka då — några kronor voro inte att förakta minsann — nu till! Tänk, hvad han kunde få för dem — ett fång ved till en brasa, kanske alldeles säkert en hel liter konjak. Han smackade också litet korf och bröd till kvällen, och så — med läpparne — det skulle bli härligt — det skulle bli riktig fest för den stackars »Poeten» i kväll då! Med armbågarna på bordet och ansiktet stödt emot händerna satt han en lång stund och stirrade lycksaligt framför sig — på förhand njutande af hvad som komma skulle. Plötsligt spratt han till — tornklockan slog sex, och klockan sju stängdes spritbolaget — han fick allt raska på med »Lovisa», om han skulle hinna dit, innan det stängdes — den där otreflige barberaren ville nog inte betala i förskott, utan han måste ha dikten färdig, innan han fick pengar. Besynnerligt, att det skulle gå så trögt — det var alldeles omöjligt för honom att få ihop något till Lovisa.

Så föll hans blick på den färdigskrifna dikten »Till henne». Om han skulle — med några få ändringar skulle den förstås passa utmärkt? Nej, det vore vandalism — den dikten till barberarens fästmö — det vore omöjligt. Men ändå — klockan närmade sig allt mer half sju — han läste långsamt ännu en gång igenom dikten — han kände sig så vemodig, att han nästan fick tårar i ögonen. Skulle det nu återigen gå som det gjort hundratals gånger förut, att han just, då han fått en början till verket, måste offra den för några lumpna kronor? Att nödgas afstå från denna ståtliga dikt, som med sitt innerliga och känsliga språk helt säkert skulle ha talat till »hennes» stolta hjärta — och låta barberarens Lovisa få den i stället! Han suckade. Men när han tänkte rätt på saken, så kunde han ju lätt skriva om den en annan dag — den kunde kanske bli ännu bättre — och för öfrigt kanske »hon» ändå icke skulle förstå den — han tänkte på, hur ovanlig och afvisande hon alltid var emot honom.

En halftimme senare var »Poeten» åter på väg hem. Allt svärmod var som bortblåst — barbe-

raren hade varit riktigt gentil emot honom. Under armen hade »Poeten» en stor butelj konjak, och hemma väntade honom en stor skön brasa, som barberaren låtit sin piga elda åt honom. Han tog trapporna i ett par språng, muntert grolande refrängen till en varietévisa. Hvad hans lilla vindsrum nu såg helt annorlunda ut — så trefligt och varmt — med en känsla af välbägg sjönk han ned framför brasan med konjaksbuteljen och glas bredvid sig. Nu skulle han riktigt njuta — drömma och må godt. — —

Och »Poeten» drömde — den ena drömmen stoltare än den andra, under det konjaksbuteljen allt flitigare anlätades. Verkligheten försvann efter hand — han var ej längre den fattige »Poeten», föraktad och förbisedd — o, nej då, han var stoltare än någon konung och mäktigare än någon härskare — han var ju kung i diktens värld! Det doftade af rosor, det klingade som den skönaste musik — det var som ett förtrolladt sagoland — och där gick han, »Poeten», med »Henne» vid sin sida. Han diktade till henne de fagrade dikter, och de drömde tillsammans de skäraste drömmar, medan den yttre världen försvann som en dimma. Hvad var verkligheten mot fantasiens värld — idel töcken och mörker — hvad visste människan därute i världsvimlet om poesi och skönhet? Men han, »Poeten», som de trodde vara fattig och arm — han hade nyckeln dit — nyckeln till paradiset! Och »Poeten» log och drack och kände sig så säll och lycklig — nu fanns ej längre någon sorg och nöd, allt var härligt, ljus och gladt.

Så småningom började dock mattigheten ta öfverhanden — ögonlocken blefvo så tunga, och tankarne omtöcknades allt mer — till sist gaf han vika och sjönk matt ned — i en bädd af rosor, tyckte han — och somnade.

Och de sista falnande glöden i brasan spredde ett matt rödaktigt sken öfver den stackars »Poeten», som med ett lyckligt leende på läpparne låg och sof på golvet.

RIKSMUSEETS SENASTE FÖRVÄRF.

H. 8 D. STUCKHOLMSFOTOGRAF.

OKAPI-GIRAFFEN.

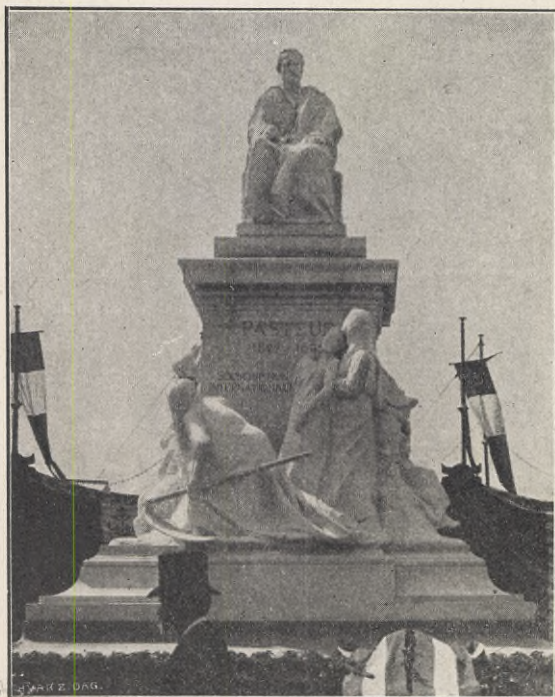
Det af gamla egyptiska målningar att döma redan för årtusen sedan sedan kända »Okapi»-djuret, hvilket för få år sedan återupptäcktes i Kongostaten af svensken Karl Eriksson i Fort M'beni, har nu i ett präktigt exemplar blifvit förträtt å riksmuseum. Hittills ha till europeiska museer icke kommit mer än 7 ex. af det egendomliga djuret.

På St. Louis-utställningen har vår väl presenterade, blomstrande svenska konst ådragit sig berättigad uppmärksamhet. I synnerhet har en tafla af amerikanernes gamle bekante, Anders Zorn, ett briljant porträtt i olja af en Mr Deering från Chicago, blifvit observerad. Zorns förbluffande skicklighet och — tillsynes — otroligt hastiga penselföring imponera särskildt på amerikanerna, liksom det typiskt amerikanska hos den nya världens män — och kvinnor! — väl aldrig fångats så som af Zorns pensel.

Efter fotografi. *Kitoh: Bengt Sjöforsparre.*
ANDERS ZORN: Porträtt i olja af Mr Deering i Chicago.

PASTEUR-MONUMENTET.

Efter fotografi. *Kitoh: Bengt Sjöforsparre.*
MONUMENTET ÖFVER LOUIS PASTEUR af Falguière i dagarne aftäckt i Paris.

Parisarnes "Panthéon under bar himmel" har åter erhållit en tillökning i det i dagarna å Place de Breteuil aftäckta Pasteurmonumentet. Det är den 1900 aflidne Falguière, som är monumentets skapare, och utförandet af detta mästarens sista verk har efter hans död ledts af ett par af hans närmaste konstnärsvänner.

Porträtt taget för HVAR 8 DAG.

50 ÅR DEN 21 JULI. *Kitoh: Bengt Sjöforsparre.*

50 år fyllde den 21 juli den vittberömda finske konstnären Albert Edelfelt, hvilken firade dagen i sitt vackra sommarhem vid Haikko fjärd i Borgå skärgård, dit han dagen förut anländt från utlandet.

H. 8 D. har förut i n:o 30 af 1902 års årgång lämnat en utförlig karaktäristik af Edelfelts sällsynt smidiga, djupt kultiverade och likväl stundom i högsta grad folkliga och nationella konst. Den store finske målaren beherskar, snart sagdt, alla områden inom sin konst: han är fulländad som porträttmålare, han har gjort storslagna och gripande genrebilder med ämnen ur folkets lif, har han i sina illustrationer till Fänrik Ståls sägner gifvit rent af monumentala bilder, och de frescomålningar han skall utföra i universitetshuset, torde komma att bli icke mindre fullödiga. Från Sverige ha i dessa dagar många välgångsönsknningar gått till den store finske konstnären, som räknar så många vänner hos oss.

ANTON TSCHECHEV. †

Den som dramaturg och novellist berömdes ryske författaren Anton Pavlovitsch Tschechev afled nyligen 44 år gammal i Baden. Son till en lifegen fick han ändå en vårdad uppfostran. Debuterade som student med småberättelser och tillkämpade sig så småningom erkännande och rykte.

Efter porträtt.
AFLED DEN 15 JULI.

Foto. Wilsø. Kristiania.

KONUNGENS FAVORITPLATS VID FJORDEN UTANFÖR VILLA VICTORIA.

Klubb: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre Skilm—Gbg

Vårt konungapar har nu i tvänne veckors tid uppehållit sig i Norge. Drottningen å Skinnarböi nära Kongsvinger, hvarest Hennes M:t ämnar uppehålla sig resten af sommaren, Konung Oscar å villa Victoria på Bygdö. Här tillbringar nu H. M:t de härliga somrardagarne, och ofta är den kungliga lustjaktens segel synligt ute på fjorden.

NORDISKA FISKERIFÖRBUNDET.

BILDADT VID FISKERIUTSTÄLLNINGEN I MARSTRAND.

Under fiskeriutställningen i Marstrand bildades på förslag af representanter för danskt fiske och efter förhandlingar därom med de andra nord. rikenas i Marstrand varande målsmän för fiskerinäringen ett gemensamt skand. fiskeriförbund. Förbundets ändamål är den tekniska utvecklingen af fiskerinäringen, främjadt genom kongresser, genom noggrant följande af de internat. hydrografisk-biologiska vetensk. undersökningarna, genom upphjälpanDET af transportförhållandena m. m. Förbundet har säkerligen en mycket viktig uppgift att fylla.

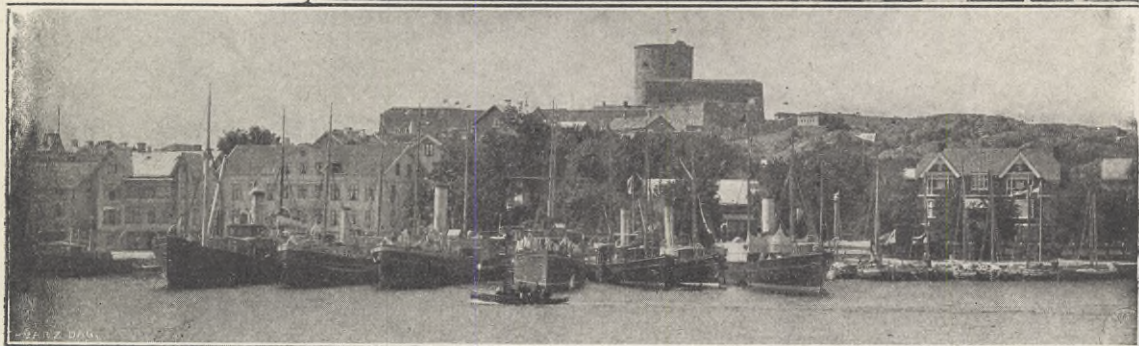

Foto. Jonsson, Gbg.

GRUPP AF FUNKTIONÄRER I FISKERIFÖRBUNDET:

Klubb: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre Skilm—Gbg

Riksdagsman C. Wallentin, Smögen (1). Fiskeridirektör J. Dahl, Bergen (2). Ingeniör Th. Wedén, Köpenhamn (3). Kapten C. Trolle, Köpenhamn (4). Fiskerireder Michelsen, Vendsyssel (5). Fiskeridirektör, dr F. Trybom, Stockholm (6). Holleverantören kapten Söderberg, Malmö (7). Prof. Feddersen, Köpenhamn (8). Länsman Lövö, Kristiania (9). Ingeniör L. Schmidt-Nielsen, Trondhjem (10). Nederst: De danska örlogsfartygen som förde de 500 danska fiskarne till Marstrand.

EN BILD FRÅN KRIGSSKÅDEPLATSEN.

GENERAL RENNENKAMPF — sedermera svårt sårad och fördd till Charbin för erhållande af vård — rastar i en Mandschurisk by, omgifven af sitt lifgarde.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöbergström—Gbg.

TUSEN BÖNESTYGN.

EN EGENDOMLIG JAPANSK FOLKTRÖ.

Efter fotografier och korrespondens till HVAR 8 DAG.

Kliché: Bengt Sjöbergström.

TUSEN BÖNESTYGN.

Den uppgående solens land har på sista tiden bjudit på många för västerländingen egendomliga skådespel. "Banzai Nippon!" — "Lefve Japan!" har det ljudit i många tonarter. "Banzai Nippon!" har soldaten ropat med af rörelse kväfd stämma, när han tog afsked af alla sina kära. "Banzai Nippon" har det skrånats med det larmande vanvett, som är oskiljaktigt från ett visst slag af patriotism öfver hela världen.

Ett af de egendomligaste och mäst rörande dragen ur den stora befolkningens förhållande till kriget, har man i Kobe kunnat iakttaga i samband med reservsoldaternas inkallande till krigstjänst.

På gatorna hafva kvinnor ur de fattigare klasserna gruppvis uppehållit sig medhafvande gula eller gröna klädeslappar, nål och tråd och sax. Den som såg dem trodde först att de höllo på med något handarbete, men gaf man närmare akt på dem, såg man att de själfva uteslutande sydde med — saxen. Däremot stannade allt som oftast en förbigående kvinna — än en gammal darrande gumma, än en ung flicka — tog lappen, sydde ett enda stygn på den och lämnade den så tillbaka till ägarinnan, hvilken höfligt tackande klippte af trådändarne med saxen.

Kvinnorna med klädeslapparna voro de plötsligt utkallade soldaternas hustrur eller mödrar, och af klädet skulle bli på samma gång ett kolerabälte och en talisman som skyddade mot de ryska kulorna.

Efter fotografi.

Klöhn: Ken. A.-B. Bengt Sjöfversparre Sthlm—Gbg

EN TYPISK GATUSCEN I KOBE UNDER KRIGET.

Å vår första bild synes två af dessa "stygnsamlerskor" med sina små på ryggen, i väntan på att förbigående skola hjälpa dem att få de tusen stygnen sydda. De öfriga visa några af de "bedjande" — ty hvarje stygn betyder detsamma som en bön för soldatens väl.

Hvarje klädesplagg är märkt med tusen svarta punkter och hvarje kvinna som stannar för att lämna sitt bidrag, tar lappen och drager tråden genom en af dessa punkter. Samma person får icke draga tråden genom tvänne punkter, och män få icke bidra till talismanens fullbordan. När lappen är färdig har

den alltså gått genom tusen par kvinnohänder, och alla dessa tusen medhjälperskor hafva anropat gudarna för soldatens lif och trygghet å stridsfältet.

När detta kolerabälte är färdigt besitter det *Sen-nin riki* — tusen-mannakraft — och det är kvinnans afskedsgåfva till den hon vill ha ställd under välsignelsen af tusen välgångsönskningar från tusen medsystrar.

Detta är en af de skrockföreställningar, hvilka stundom likt en vacker blomma spricka ut på öfvertrons torra grenar. Och hvem skulle vilja göra sig löjlig öfver en sedvänja, som i denna pröfningens tid varit till tröst för så många hustrur och mödrar?

Efter fotografi.

Klöhn: Ken. A.-B. Bengt Sjöfversparre Sthlm—Gbg

HUR DE TUSEN BÖNESTYGNEN SAMLAS.

I MÖTESTIDER.

Amatörfoto.

DE ENSKILDA JÄRNVÄGARNES INGENIÖRSFÖRBUNDS MÖTE: Vid Sveriges största enspannsbro.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre Sölm—Og

Sveriges enskilda Järnvägars Ingeniörsförbund hade nyligen sitt ordinarie årsmöte i Karlstad. Förhandlingarna leddes af direktör Pegelow, och en hel del viktiga spörsmål af fackligt intresse voro under behandling. Andra mötes lagen voro deltagarne inbjudna till en utfärd till Uddeholmsverken. Denna gällde först och främst den nybyggda järnvägen Karlstad-Munkfors. Vår foto är tagen då Förbundets medlemmar bese den f. n. största enspannsjärnvägsbro i Sverige (80 m. fritt spann). Bron leder öfver Klaräfvén i närheten af Dejefors.

KONUNG OSCARS NORSKA LUSTJAKT »SVALAN» å hvilken H. M:t flitigt seglar i fjorden.

Vid denna tid på året, när solen bränner som hetast öfver inlandet, går kajsar Wilhelm gärna ombord på sin "Hohenzollern" och far till hafs. Som vanligt har det äfven denna gång varit de norska fjordarne som färden gällt. Fast resan på grund af ogynnsamt väder blifvit afkortad har kajsaren ändock medhunnit besök både i Bergen och Aalesund. I Bergen voro Edv. Grieg med fru och en del högt stående personer inbjudna till middag å Hohenzollern. Såväl här som i Aalesund bereddtes kajsaren, hvilken sedan sitt ingripande vid branden i vintras är särskildt populär, det festligaste mottagande.

* * *

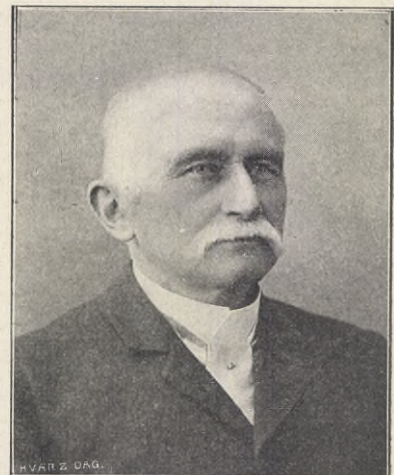

Foto. Mey-r. Bergen.

FRÅN KÄJSAR VILHELMS BESÖK I NORGE. Kajsaren i Bergen.

Kliché: Bengt Sjöfversparre.

Efter den nyligen bortgångne hofchefen T. C. B. Frölich har konungen den 5:te dennes till chef för Norska hofvet utnämnt förutvarande kabinetskammarherren H. S. Lövenskiöld.

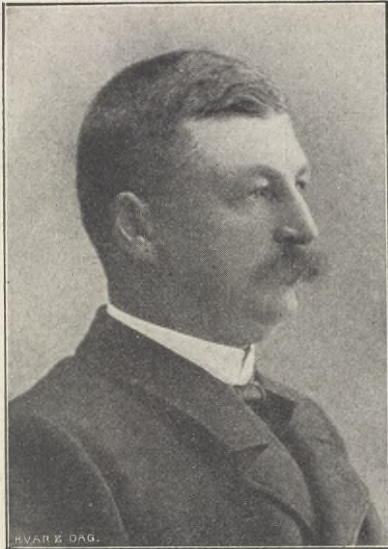

HVAR 2 DAG.

H. S. LÖVENSKIÖLD. Konungens norske hofchef.

Kliché: Bengt Sjöfversparre

TVÅ ZOOLOGISKA MÄRKESMÄN.

EINAR LÖNNBERG.

Intendent vid zoologiska riksmuseet.

Asien — ha fört det svenska namnet vidast öfver världen, men äfven svensk botanik och svensk zoologi nämnas fortfarande med samma aktning, som då Elias Fries, Sven Nilsson och Sven Lovén förde deras talan. En af orsakerna till detta för vårt land så hederande förhållande ligger däri att det funnits kontinuitet i arbetet, att yngre forskare tagit vid där de gamla slutat och att vi oftast haft förmånen få forskningsens mest representativa platser väl besatta och beklädda med de rätta männen.

Vi ha erhållit en erinring härom genom tvenne utnämningar, som tillhöra den sista tidens krönika: dr *Einar Lönnbergs* kallande till den efter professor F. A. Smitt lediga intendenturen vid zoologiska riksmuseet och dr *Leonard Jägerskiölds* till intendentsbefattningen i zoologi vid Göteborgs museum.

De bägge sålunda i främsta ledet bland zoologiens representanter framträdande vetenskapsmännen kunna lämpligen på en gång presenteras för allmänheten. De äro nämligen ungefär jämnåriga, de tillhöra samma zoologiska skola — den Lilljeborg-Tullbergiska vid Uppsala universitet —, de ha ofta arbetat tillsammans, och de ha äfven följt med hvarandra, om zoologiska befattningar, om vetenskapligt erkännande och materiell utkomst. Nu ha de bägge hamnat på poster som äro att räkna bland slutstationerna för våra naturforskarens befordringar, men som de bägge äro unga män och i besittning af full verksamhetslust, har den svenska zoologien mycket att hoppas af deras fortsatta lifsgärning, och och några meddelanden om deras förutsättningar att gagna torde därför vara af intresse.

Först emellertid några biografiska uppgifter.

Einar Lönnberg är född i Stockholm den 24 december 1865 samt son af landbrukaren och f. riksdagsmannen, fil. jubeldoktorn C. J. L. Lönnberg och hans maka, f. Stenhammar. Han blef student i Uppsala 1884 och aflade där fil. kandidatexamen 1887 och fil. licentiaten 1890. Följande år promoverades han till fil. doktor och kallades till docent i zoologi. Fiskeristipendiat i lanthushushållningen från 1891—99 och fiskerierinstruktör i Gäfveborgs län 1894—96, blef han förste fiskerierassistens 1902, men tog afsked från denna befattning 1903, då han efter den bortgångne Vegamannen dr Anton Stuxberg utsågs till intendent vid Göteborgs museum. Härifrån förflyttades han sistlidne vår till den efter professor Smitt lediga intendenturen för vertebratafdelningen vid riksmuseet. Han har för zoologiska forskningar flera somrar uppehållit sig vid vetenskapsakademiens biologiska hafsstation vid Kristineberg i Bohuslän samt besökt ett flertal utländska universitet och zoologiska institutioner. I fiskeriärenden har han företagit vidsträckt färder i Sverige o. s. v. och som zoolog gjort expeditioner till Kaspiska hafvet och Florida o. s. v.

I sätt och uppträdande är professor Lönnberg en kraftfull och rättfram man, som förvärfvat stora sympatier för sin anspråkslöshet och sitt vänsällna väsen. Under studenttiden bekläddes han kortare eller längre tid befattningarna som Östgöta nations förste kurator, studentkårens vice ordförande och Naturvetenskapliga studentsällskapets ordförande.

När i våra dagar det spörsmålet framlägges om hvilka faktorer som skänkt Sverige dess framskjutna plats bland kulturländerna, skall säkerligen tanken i första hand riktas på vår naturvetenskapl. forskning. Grundlagd af Linné och uppburen af sådana män som Berzelius, Anders Retzius, Adolf Erik Nordenskiöld o. många fler världsberömda forskare, har den samma nämligen emellanåt intagit en ledande ställning. Banbrytande arbeten på geografiens fält — Nordenskiöldarne och Nathorst's polarexpeditioner, Sven Hedins resor i

Leonard Jägerskiöld föddes den 12 november 1867 i Helsingfors och är son af kaptenen i ryska flottan G. M. L. Jägerskiöld o. dennes maka, f. Ramsay. Han genomgick Nya elementarskolan i Stockholm och blef student i Uppsala 1887. Fil. kand. 1889 och licentiat 1892, promoverades han till fil. dr och utnämndes till docent 1893. Han har tjänstgjort som amanuens vid zootomiska laboratoriet i Uppsala, studerat och forskat vid Kristinebergs biologiska station, bestridt förordnanden som e. o. professor i embryologi och anatomi, arbetat vid den berömda Leuckarts laboratorium i Leipzig och besökt institutioner och museer i Köpenhamn, Kiel, Hamburg, Berlin, Jena, Rostock o. s. v. I zoologiskt syfte har han berest Norges västkust och Norska Finnmarken, och 1900—1901 ledde han en zoologisk expedition till Egypten och Sudan-länderna, hvilken han populärt skildrat i en underhållande resebeskrifning. Dr prof. Lönnberg förflyttades till Stockholm, blef Jägerskiöld hans efterträdare som intendent i Göteborg, och det är alltså hädanefter göteborgarne som få förmånen att äga ibland sig den märklige mannen, som är originell icke blott som forskare utan äfven som människa, med sitt utpräglade friluftshumör, sina sportintressen och sitt godhjärtade väsen.

Hyad nu de två intendenternas zoologiska prestationer vidkommer, så har granskaren att dväljas bland ett sannskyldigt embarass de richesse, och det är lyckligt nog att ej behöfva afgiva något utlåtande om hvilkenderas meriter äro de största. Professor Lönnberg är den äldre och har följaktligen medunnit ett större antal afhandlingar, och han synes också vara den mångsidigare, hvartill säkerligen bidragit hans fleråriga verksamhet som fiskeritjänsteman. Går man igenom hans skrifter, finner man att de röra sig bland så godt som alla djurklasser; han har skrivit om *Cryptoprocta* (Madagaskars egendomliga kattlika rofdjur), om myskoxens anatomi, om idisslarnes hornbyggnad, om Thunberg's fågeltyper i Uppsala, om Linnés typexemplar af reptiler och batrachier, om ormar och ödlor från Florida, Bolivia och Nya Guinea, om Kaspiska hafvets ichtyologi, om fiskar från Haiti och Kamerun, om cephalopader, pycnogonider, cestoder, skorpioner m. m., m. m., och så har han skrivit populärt på Ljus' förlag om Sveriges vattendjur och om fiske och fiskodling o. s. v.

Som det höfves en museointendent, är dr Jägerskiöld knappt mindre bevärdad på zoologiens vida fält. Han har beskrifvit parasiter hos de nordatlantiska balenopteriderna, förekomsten af en tarmentrikel hos fåglarna (tillsammans med Lönnberg), ett stort antal afhandlingar om nematoderna. Som medarbetare i *Zoologisches Centralblatt* (nutidens förnämsta zoologiska tidskrift) har han allt sedan 1894 refererat och recenserat svensk zoologisk litteratur. Som skicklig och värdig jägare har han skrivit jaktuppsatser i våra jägartidskrifter och skildrat jaktäventyr i sin oivannämnda bok om Sudan, och för den stora allmänheten har han jämte konservator Kolthoff framträd som författare af praktverket "Nordens fåglar".

Carl Forsstrand.

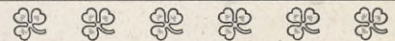
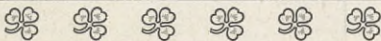

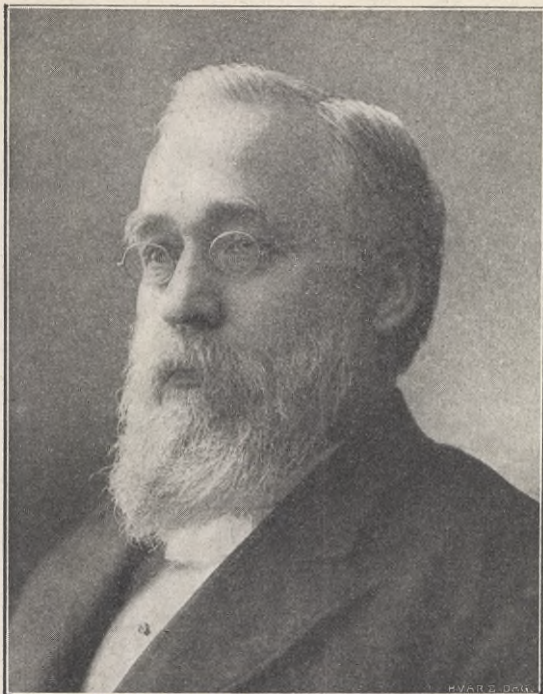
LEONARD JÄGERSKIÖLD.

Intendent vid Göteborgs musei zool. afdeln.

CARL FORSSTRAND.
50 år den 3 juli.

Efter porträtt.

J. A. ENANDER,

En banbrytare för svensk litteratur och svenska språket i Amerika.

Kliché: Rengt Sjöfverparre.

Ofta komma nu till vår strand rykten om våra landsmän i Amerika och om det nya Sverige, som de där borta byggt upp. Det är som om Oceanen blifvit smalare än förr. Vi ha åtminstone kommit vår dotternation, Svensk-Amerika, närmare. Det är som kände vi instinktivt, att vi där bortom det blå hafvet äga hjärtan, som klappa af kärlek till vårt eget land, dess språk, dess minnen, dess framtid. — I verkligheten reser man nu ungefär lika fort till Chicago som man, när Finland ännu tillhörde oss, reste till Borgå eller Tavastehus. Och i verkligheten är det Sverige, som nu står i Amerika, mycket större än det Sverige någonsin var, som låg öster om Östersjön. Och rikedomarne och utvecklingsmöjligheterna tala vi då ändå icke om!

Äfven en svensk litteratur af icke ringa omfång har vuxit upp på amerikansk botten. De svenska tidningar, som utgifvas i Minneapolis och Chicago äro större till sid- och spalt-antal än några af dem, som se dagen här hemma. Äfven boklitteraturen är anseelig. Det finnes svensk-amerikanska förlag, hvilkas kataloger innehålla både två- och tre hundra sidor. Till följd af svårigheten att förmedla bokhandeln äro de svensk-amerikanska skriftställarne dock förvånande litet kända i Sverige. En af banbrytarna för svensk litteratur i Amerika är likväl åtminstone till namnet icke obekant i Sverige. Det är *Johan Alfred Enander*.

Denne man har utfört en lifsgärning, som berättigar honom till ett framstående rum i vårt folks häfder, särskildt, men icke blott, i vår litteraturs historia. Svensk-amerikanska historici ha om Enander fält det omdömet, att ingen i så hög grad som han bidragit till att göra det svenska språket roffast i Amerika. Själft ställer han som ett framtidsmål, att vårt språk skall kunna läsas och förstås af femtio millioner människor i nya världen. Denna beräkning grundar sig helt enkelt på det förhållandet, att om de landsträckor,

som nu äro upptagna af svensk-amerikaner, en gång bli lika tät befolkade som mellersta Europa, så skola där komma att bo femtio millioner. — Betydelsen af svenska språkets vidmakthållande i Amerika framgår af denna lilla beräkning.

Doktor Enander är född i Västergötland 1842, studerade vid läroverket i Vänersborg, begaf sig 1869 till Amerika, blef samma år redaktör för "Hemlandet", valdes 1879 till medlem af staten Illinois ecklesiastik-departement, utnämndes 1889 till amerikansk minister vid danska hofvet, antog 1890 kallelse till professuren i svenska språket vid Augustana College och återvände några år därefter till sin journalistiska verksamhet. Doktor Enanders namn har vid många tillfällen ofta nämnts i Sverige, senast vid hungersnöden i Norrland, till hvars afhjälpande han var en af de mäst nitiske bland ordnarne af de stora insamlingarna i Amerika.

Det är sålunda en skiftesrik bana han nu vid öfver 60 års ålder har bakom sig. Själft har han också mycket af vikingalynnet i detta ords bästa bemärkelse. Han är en Styrbjörn Starke, som med dån stött sitt baner i vallen af Michigansjöns strand, kämpande för nordmannamåls rätt i det nya hemlandet. Både som talare och skriftställare har han under nu en mansålder förfäktat sin sak. Flera större arbeten ha flutit ur hans penna. Hans stil är alltid vårdad, ofta t. o. m. akademisk. Hans poesi är kraftig, dess motiv äro gärna hämtade ur den nordiska gudasagan eller historien. Äfven som politiker har doktor Enander gjort sig ett namn, och det är som politiker han också gjort sig känd som talare. Han har alltid tillhört det republikanska partiet, Amerikas höger.

Som prof på Enanders diktning må anföras följande ur "Västerens Svenskamerikaner":

"Hvem har detta land förtrollat? Svika mina ögon mig?
Är ej detta västerens vildmark med dess nötta buffel-
stig?
Sågs ej nyss med färska skalper, gråa utaf slätterns
dam,
tappra indianer spränga genom aftondimman fram?"

Ljud ej nyss på floden krigsrop ifrån näfverbyggd
kanot
och från lägret uti skogen hämsång, vild och full
af hot?
Hördes ej ett tusenstämmigt tjut af vilddjur rundt
omkring,
skallerormens hemska varning, där han slagit sig i
ring?"

Hur har icke allt förändrats? Ser mitt öga manne
rätt?
Gård vid gård och teg vid tegar på den fordom vilda
slätt.
Ingen indian med skalper och med örnens fjäder
pydd
ser jag mer, blott några spillror af ett folk, hvars tid
är flydd.

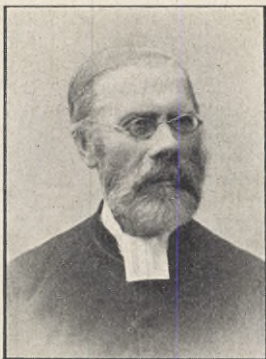
Sägen mig i tegar rika, som i sommarns fägring stå,
sägen mig palatser höga, sägen mig, I stugor små,
hvem är han, som allt förvandlat? Nämnen mig hans
dya namn,
namnet som ej dör, men lever evigt uti ärans famn". . .

Carl Sundbeck.

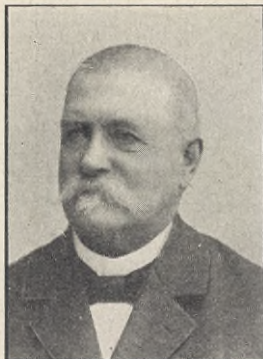
K. J. M. AHLENIUS.

Till e. o. prof. vid Uppsala universitet har utn. doc. d. ärst Karl Jakob Mauritz Ahlenius. F. 66, stud. 84, fil. kand. 86, fil. lic. 93, fil. dr. 95, s. ä. doc. Efter inrättandet af den c. o. professuren i geografi har han varit förordnad att upprätth. till densamma hörande föreläs. o. examina. Föret. studieresor i utlandet under en lång följd af år.

J. GRANQVIST.

75 år fyllde prosten och kyrkoherden Johannes Granqvist i Röckeby och Skalunda församlingar af Skara stift. G. utnämndes till kyrkoherde 60 samt var kontraktsprost under åren 82—86.

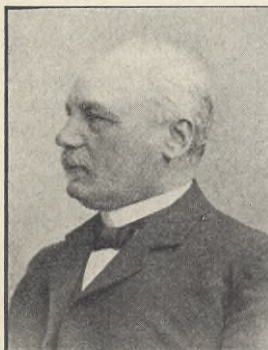
H. RUDENSCHÖLD.

70 år fyllde den 11 juli f. d. kaptenen i armén och i Västgöta-Dals regementes reserv, greve Hakon Rudenschöld i Sköfde.

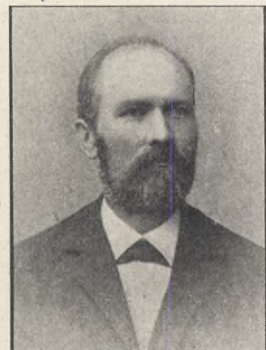
L. ADLER.

Rådman Lars Adler i Malmö, som sedan 17 år varit polismästare därstädes, afgick den 11 juli från denna befattning. Född 54, stud. 75, fil. kand. 80, hofrättsex. 83. Åuskult. i skånska hofrätten s. å. 85—87 t. f. landskamrerare i Malm. län, rådman och polismästare i Malmö 87.

A. SANDWALL.

65 år fyllde den 9 juli ledamoten af Riksdagens första kammare, fabriksidkaren Alfred Sandwall i Borås.

K. W. HAGBERG.

Rektor Karl Wilhelm Hagberg i Falköping fyllde den 9 juli 60 år. H., som sedan 02 är stadsfullmäktiges ordförande därst., samt sedan 04 ordf. i stadsfullmäktiges första beredning, blef 73 fil. kand., 76 kollega i Göteborg, 77 adjunkt därst. samt 78 rektor i Falköping.

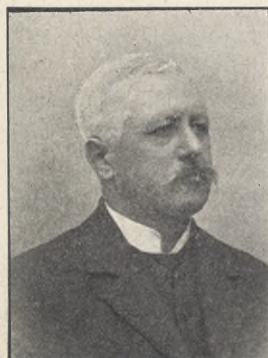
O. TAMM.

60 år fyllde den 8 juli domänintendenten i Stockholms län Oscar Tamm. Studentex i Lund 63, underlöjtnant vid Lifregementets grenaderkår 65—73 och domänintendent sedan 97. Den öfriga tiden jordbrukare i Stockholms län.

A. DAHLMAN.

Rektorn vid Karlstads högre allmänna läroverk, Axel Dahلمان fyllde den 8 juli 50 år. D. är stadsfullmäktiges ordförande samt intresserad i det allmännas tjänst.

H. J. G. SILJESTRÖM.

Läroverksadjunkten H. J. G. Siljeström i Uppsala fyllde den 15 juli 60 år.

C. M. STENBERG.

Provinsialläkaren i Trosa distrikt, doktor Carl Magnus Stenberg, fyllde den 16 juli 55 år. Stadsläkare i Hjo under åren 85—98, provinsialläkare i Trosa distrikt sedan sistnämnda år.

A. TH. H. NETZLER.

Apotekaren i Delsbo Astley Theodor Hannibal Netzler fyllde den 14 juli 55 år. N. erhöill privilegium å apoteket i Delsbo 99.

N. P. CURTZ.

Major Nils Peter Curtz fyllde den 14 juli 50 år. Underlöjtnant vid Vendes artilleriregemente 73, kapten 90, major i armén 03. Lärare i matematik vid artilleri- och ingenjörshögskolan sedan 96.

PORTRÄTTGALLERI

J. A. MALMGREN.

75 år fyllde d. 11 juli kontraktsprosten i Ljunits o. Herrestads kontrakt, kyrkoh. i Stora Herrestad, Johan August Malmgren. M., som prästvigdes 53, kunde redan i å. fira sitt 50-års jubileum som präst. Utänmdes till kyrkoherde 66 samt till kontraktsprost 1900.

K. F. O. LINDSKOG.

Kyrkoh. i Frändefors past. K. F. O. Lindskog fyllde d. 19 juli 70 år. L. har i nämnda past. verkat s. förs. lär. i öfver 31 år samt har dessutom haft åtskilliga kom. o. allm. uppdrag, varit landsringsman samt mångårig revisor såväl i Ålfsborgs läns norra hushållningssällskap som i Ålfsborgs m. fl. läns hästförsäkr.-bolag.

C. J. NEUMAN.

Rektor Carl Julius Neuman i Borås fyllde den 20 juli 65 år. N. är ledamot af stadsfullmäktige, skolråd och kyrkoråd. N. är Ordförande i fattigvårdsstyrelsen sedan 75.

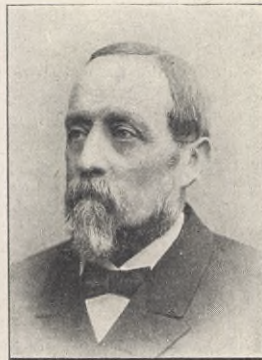
I. MÜNTZING.

Den 26 juli fyllde ingenjör Ivar Müntzing i Göteborg 50 år. Efter att 72 halva genomgått Borås Tekniska elementärverk praktiserade han under flera år i England vid Bentley-Jacksons verkstäder samt innehar deras agentur i Sverige sedan 87.

N. P. ENGBLOM. †

Själlevads församlings äldste medlem, förre kronolänsmannen i Själlevads distrikt Nils Petter Engblom å Högsnäs afled den 1 juli, 93 år gammal. Den aflidne var en framstående och anlitad kommunalman.

M. P. SIMONSSON. †

F. bryggaren Magnus Peter Simonsson afled den 5 juli å Lidingön vid Stockholm. S. var född 29 och hade stätt i spetsen för ett betydande bryggeriföretag.

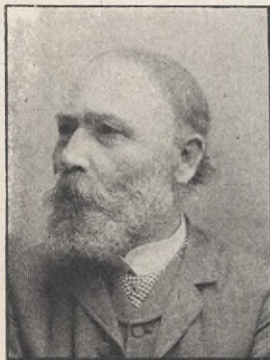
P. F. von CELSING. †

F. d. kapt vid Södermanl. reg. Petrus Fredrik von Celsing afled d. 17 juli på sitt gods Biby i Gillberga socken. Den afl. har gjort sig känd såväl inom som utom länet såsom en ovanl. driftig o. initiativrik jordbrukare. Led. af landst. o. hush.-sällsk. förv.-utsk. samt under en lång följd af år kom.-ordf. i Gillberga.

L. T. P. STEINERT. †

Apotekaren Lars Theodor Paulsson Steinert afled i Arboga den 11 juli, 30 år gammal. S. var under åren 89-92 elev på apoteket Lejonet i Malmö, aflade provisorssex. 94, apotekarex. 01. Tjänstgjort på apoteket i Arboga sedan 94.

J. A. ZACHRISSON. †

D. 18 juli afled i Kungsbacka en af samhällets mest bemärkte män, bankdir. Johan Adolf Zachrisson. F. 29 har den afl. under senaste 50 åren verks. deltagit i sitt samh. kommun. lif hvarför ock ett flertal af kommun. viktigaste fört.-uppdr. anförtr. Åt honom. Led. af stadsfullm. sedan denna institutions början, en tid dess ordf.

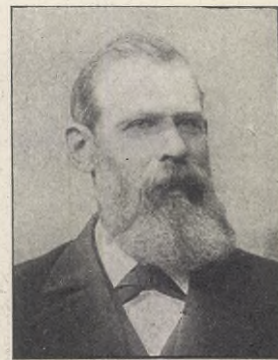
C. J. F. d'ORCHIMONT. †

D. 19 juli afl. i Sthlm förste hofstallmäst. C. J. F. d'Orchimont, 85 år gam. Underlöjtn. vid Lifgardet till häst 37, avancerade d'O. till öfverste-löjtn. vid regt. samt öfverste i armén o. tog 75 afsked. 73 stallmäst. hos Carl XIV Johan, 50 hos Oscar I, 60 hofstallmäst. 72 förste hofstallmäst. o. chef för hofstallet. Tjänstefri 86.

O. W. L. BOLDT. †

Den 16 juli afled i Landskrona skeppsklareraren därstädes Otto William Laurentius Boldt, född 39. B. var mycket verksam i allm. angelägenheter och var på 80-talet led. af stadsfullm. Varm ifrare för skyttesaken. Deltog som frivillig under dansk-tyska kriget.

N. P. TULL. †

Den 17 juli afled i Stockholm segel- och kompassmakaren Nils Peter Tull, 71 år gammal. T. bodde sedan 54 i Stockholm och var mycket känd i sjömans- och sportkretsar.

SMÅBRUK SOM BARNHEM.

Foto. Johansson, Sala.

BARNFÄSTEN FÖR SMÅBRUKET KUMLA BARNHEM.

Klöhn: Kem. A.-B. Bengt Sjöforsparre Skån—Gbg.

Såsom vi alla veta, finnes i vårt land, isynnerhet i städerna men äfven på landsbygden, ett stort antal öraldralösa barn, hvilka, saknande faders och moders fvård, äro lämnade åt sig själva samt växa upp utan uppfostran, utan att få lära känna arbetets välsignelser, och hvilka fördenskull råka vilse i lifvet. Här om skulle förvisso våra straffanstalters, våra sjuk- och fattighus' m. fl. dylika inrättningars journaler kunna gifva ett märkligt vittnes: örd i sorgliga lefnadssagor, fyllda af brott och elände.

För att råda bot på detta onda och af dem, som äro i fara att blifva samhällets olycksbarn, skapa en stam af dugliga människor och intelligenta, fosterlandsälskande medborgare, har mycket både talats och skrivits. Men tala och skriva är lätt — isynnerhet om man får betalt därför —, då det däremot möter stora svårigheter att praktiskt genomföra en god idé; framför allt fordras därför oegennyttja, själf-uppoffring och en outröttlig energi.

Från Danmark — där idén om småbruk som barnhem redan avancerat långt och där institutionen "Landbrugskolonien for fattige børn" står under undervisningsministerns upp-ikt — ha kyrkoherden och fru C. Thelin i Kumla, Västmanland, hämtat mönstret till småbruket Kumla barnhem, som de ärna anlägga så snart tillräckliga medel insamlats. Småbruket skall komma att omfatta ett goss- och ett flickhem. I flickhemmet skall idkas trädgårdsodling, gris-, får-, höns-, kanin- och biskötsel, hvarjämte undervisning skall meddelas i sömnad, matlagning och hushållsgöromål i allmänhet. I goss hemmet skall jämväl idkas träd-

gårdsodling, ladugårdsskötsel o. d. Både gossar och flickor skola läras att deltaga i alla arbeten inom kolonin, som kommer att skötas som ett mönstersmåbruk. Af det öfverskott, småbrukets afkastning väntas lämna utöfver det, som åtgår till dess underhåll, skola besparingar göras för barnens räknig. Sedan barnen vuxit upp, skall styrelsen söka hjälpa dem, som lämna sig därför och önska det, att blifva själfägande småbrukare genom att förmedla räntefria eller billiga lån för dem. Barnhemmet blir icke ett lokalt företag, utan komma där att mottagas barn från alla delar af riket.

Det har redan gjorts icke så litet för saken. Ett ganska vackert pänningebelopp har hopbragts. Dessutom ha bidrag i byggnadsmaterialier m. m. dels inkommit och dels utlofvats från flera håll.

Helt nyligen var för ändamålet föranstaltad en "Barnens dag" i Kumla, invid Ransta station. I festen deltog flere hundra personer. Flera tal och föredrag höllos. För de talrikt tillstädeskomna smättingarna anordnades lekar.

Måtte den goda idén vinna anklång och tillämpning i alla landsändar, ty allt bör göras, hvad göras kan för att af samhällets olycksbarn göra fria, belätta medborgare, hvilka icke drivas af åstundan att bortom hafven söka sig ett fädernesland, utan bruka sin toriva och värna sitt hem, i hjärtat bevarande skaldens ord:

"Lyssna till den granens susning,
vid hvars rot ditt bo är fästadt!"

E. K.

SVENSKA MOSSKULTURFÖRENINGENS ÅRSMÖTE.

Foto. Hedblom, Falun.

MÖTESDELTAGARNE I ORSA.

Klöhn: Kem. A.-B. Bengt Sjöforsparre Skån—Gbg.

Svenska Mosskulturföreningen hade denna gång valt Mora och Orsa till samlingsplats för sitt årsmöte. Detta skedde — för att begagna ordf. landsh. frih. Palmstiernas ord vid mötets öppnande — "mindre under förutsättningen att här finna storartade, lärrika mossodlingar, än under förhoppningen, att föreningen här likasom på andra ställen skulle väcka genom sitt möte väcka till lif hägen att till klimatets och skogens förbättrande utdika de stora mosskomplexen samt att genom odling förvandla dessa frostkällor till gräsbärande marker." Intresset för våra torfmossars tillvaratagande tycks vara stadigt och ständigt stigande. Svenska Mosskulturföreningens insats är härvidlag af en betydelse som icke får underskattas.